

11.04.2023

EU må gentænke udvidelsesprocessen

Der er stor opbakning i EU til fortsat at støtte Ukraine, både militært og økonomisk. Men Ukraine ønsker ikke kun at vinde krigen. Står det til Ukraine, vil de også have EU-medlemskab og gerne snart.

Skrevet af

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

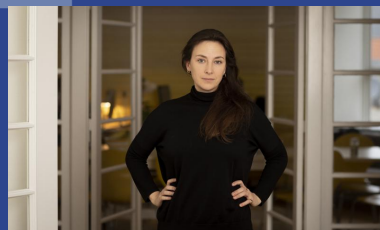
✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Mads Jedzini

📞 +45 71 74 45 42

✉️ mads@thinkeuropa.dk

Kontakt

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Diskussionen om Ukraines mulige vej mod EU-medlemskab er allerede i gang, og den kan blive intensiveret, når kommissionen til efteråret fremlægger sin 2023-udvidelsespakke. Som del af denne vil kommissionen rapportere fremskridt på politiske reformer siden juni 2022 i Ukraine, Moldova og Georgien og komme med anbefalinger til yderligere reformer, der skal til, for at de tre lande kommer tættere på et sted, hvor optagelsesforhandlingerne kan igangsættes.

Ukraines østlige grænse er som følge af krigen blevet EU's sikkerhedspolitiske grænse mod øst, og hvis kommissionen giver grønt lys til at igangsætte optagelsesforhandling, vil det være svært for EU's regeringsledere at modsætte sig. Det er ikke sikkert, at kommissionen vil anbefale, at forhandlingerne igangsættes nu. Men selv hvis kommissionen ikke giver grønt lys til at starte forhandlingerne, gør EU-landene klogt i at begynde at tænke over mulige scenarier for, hvordan Ukraines vej mod medlemskab skal se ud.

EU-landene har indtil nu delt sig i to lejre. Der er på den ene side de lande – særligt Baltikum og Polen – der taler for at "fast-tracke" Ukraines vej mod EU-medlemskab. På den anden side er der lande, der argumenterer for, at den etablerede meritbaserede proces for EU-medlemskab skal følges, ligesom en eventuel optagelsesforhandling med Ukraine vil være en del af en større udvidelse, hvor Vestbalkan og Moldova også indgår. Uenigheder til trods er der blandt EU's stats- og regeringschefer enighed om, at det er i alles interesse at bygge videre fra landets kandidatstatus og knytte landet tættere til unionen. Hvem tør række hånden i vejret og sige, at Ukraine må blive uden for forhandlingslokalet?

En ting er, hvad man ville kunne gøre økonomisk, f.eks. at give Ukraine gradvis adgang til EU's programmer eller styrke Ukraines adgang til det indre marked. Men der er også en række muligheder for at indsluse Ukraine i de politisk-institutionelle dele af EU-samarbejdet og etablere nye politiske samarbejdsformater forud for medlemskab. Dette kunne f.eks. være fagministermøder i tillæg til det årlige EU-Ukraine-topmøde. Sådanne møder kunne bidrage til at skabe konkret politiktiltag, der rækker ud over topmøderne. En anden mulighed kunne være at tildele Ukraine observatørstatus i Ministerrådet.

Denne idé blev vendt ved østudvidelsen i 2004, hvor man overvejede at give observatørstatus til de lande, som i første omgang ikke var klar til at blive optaget. Endelig kunne EU-landene sætte en frist for, hvornår EU er klar til at give en melding om, hvornår unionen vil være klar til udvidelse. Underforstået: Hvornår EU skal have

gennemført de institutionelle reformer, der er nødvendige for at sikre effektive beslutningsprocesser.

Sammenhængen mellem interne institutionelle reformer og udvidelse var også central i forbindelse med østudvidelsen, hvor man ændrede traktaten to gange – Amsterdam og Nice – for bl.a. at udvide brugen af kvalificerede flertalsafgørelser i Rådet.

Selvom EU-landene i dag er uenige om, hvor meget kreativitet man vil indtænke i Ukraines vej mod medlemskab, vil vi med al sandsynlighed se frem mod en proces, hvor man i en eller anden udstrækning vil forsøge at trække Ukraine økonomisk og institutionelt tættere på unionen forud for medlemskabet, særligt hvis krigen trækker ud. Døren til Nato vil forblive lukket, og EU-medlemskab er dermed den eneste måde at sætte en streg under, at Ukraine ikke længere er et grænseland, men en del af Vesten.

Det kan blive en svær politisk balance for EU-landene, der ikke alene skal blive enige indbyrdes, men også skal overbevise den ukrainske regering om, EU ikke er på vej til at skabe et slags permanent andenrangsmedlemskab. Tværtimod. Men snarere at sluse Ukraine gradvist ind i EU, frem for at landet skal opfylde samtlige kriterier, før det kan få gavn af en tættere tilknytning til EU.

Følg EU, Danmark og andre landes ageren i Ukraine-krigen her: